

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

11 de Rationibus inducendæ & approbandę vsucapionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

debet esse: neque improbus pro puritate tempus prætere-
debet, §. 1. ut eccle. Rom. 10. o. ann. gaud. præscripti. Et tanto grauiora
peccata sunt, quanto diutius animam tenent irretitam, c. si de con-
suet. c. cum haberes, de eo qui dux. in mari. quam prius poss. per adul.
c. cum in ecclesia, de simon. Ita recte Bart. in l. omnes populi, de inst. &
iur. P. adde l. conuenire, de pact. dot. P. existimat, neq; statutum mu-
nicipale, vel legem valere de hoc, quod inducat ad peccatum.
Quod autem pertinet ad ius fori & controuersiarum distinctio-
nem amitterem: nunc mala fides possessoris superueniens nota
sit & probata, vel probabilis, an vero ignota alii quam possessori.
Nam in primo casu, arbitror iudici Christiano sequendum id esse,
vt quandoque nouerit malam fidem, iubeat possessionem re-
linqui per iam explicatas rationes. ¶ Possimū t̄ si agatur de ipso
debitore, qui per se contraxit, & qui nunquam quidem proprium
ignorare impune potest. Et ita nunquam præscribere poterit ac-
tionibus creditoris, iuxta sententiam quoq; Host. in c. per tuas, de
donat. Io. Andr. ad c. 2. de except. & Card. ad c. vigilanti, de præscript.
Quid enim meruit creditor, vt actione priuetur, qui gratiam fe-
cit debiti per patientiam longam debitoris? Ingratissima enim est
retributio ei, qui nec vitras accepit, sic enim intelligo, & benefi-
cium contulit, suo priuari, vide alias rat. apud Gui. Pap. decif. 199.
Quod si quis dicat heredē debitoris posse præscribere 30. vel 40.
annis hoc debitum præmortui, hoc verum quidem dicemus, si li-
gnorauerit debitum, nec interpellatus fuerit. Et ita ex sua perso-
na, nō defuncti præscribere poterit cum bona fide. Quod si mala
fide vel incipiens, vel superueniens sit tantum cognita possessori,
aut non fuerit probata, quod pertinet ad iudicium cōtentiosum,
tutus certe erit possessor, quia iudex tantum secundum allegata &
probata iudicat, l. licet inas, §. veritas, de off. præsid. P. cum siml. quan-
do illa scientia est secreta possidenti, & nullus apparet actus ex-
trinfecus, iuxta l. si scit, de vsucap. de occultis solus est iudex Deus,
c. cognouit, 2. q. 5. At in cōscientia qui nouit rem se possidere alie-
nam, & ita iniuria & damno alterius, vt est & prædo, nisi restituat,
& reus est delicti coram Deo. Iisdem fere rationibus controuerti
potest quæstio, num superueniens mala fides post completam vsu-
capionem, seu præscriptionem, nullam faciat præscriptionem:
quam varie soluit gl. in c. vigilanti, de præscript. Ego tamen verissi-
mam illam arbitror sententiam, si quis rem alienam possideat o-
neroso titulo, puta emtionis, permutacionis, solutionis, posse re-
sine serupulo retinere, si ei damna non refarciantur, c. quod debe-
tur, 14. q. 1. At si ex titulo lucratiuo, puta titulo donationis, legat
hereditatis, &c. non posse iuste retinere ex eo, quod sit aperte re-
e alienam, & iniuste per tempus præteritū possessorem, l. qui an-
tem, §. si quid cum pupillo, que in frans. c. r. P. Scio cautelam quãdam
obiciat Tho. Ferrario, c. aut. 38. his acquissimis rationibus. Scio &
rationes quãdam adferri posse ex constit. regis, quibus si intra
sex menses a prepositis vendita minutatim non petantur, cautum
est ne peti possint. Suntq; alia id genus, que creditorum malitiæ
& auaritiæ occurrunt. Sed ea non elidunt conscientiam debito-
ris, si sciat se debere, nec defendunt a peccato, si non soluat quod
nouit se debere. Neque sunt texendæ excusationes in peccatis: vt
consulte faciant iudices, qui non obstantibus istis, si liquido ap-
paret de debito, debitores condemnant.

De personis pro bona vel mala fide con- siderandis. Cap. 9.

- 1 Præscriptio per nobis subditos cuius bonam vel malam fidem de-
siderat.
- 2 Procuratoris bona vel mala fides ex persona mandantis motien-
da.
- 3 Mala fides prædecessoris an nocent successoris.

¶ Veniamodum t̄ per nos ipsos & per alias personas acqui-
rimus nobis: ita pro nobis quæsit vsucapione, & nostram
& aliorum exploramus bonam vel malam fidem. Quare in quæ-
sit nobis per filiosfam. vel per seruos ex causa peculiari, nō no-
stram, sed illorum consideramus fidem. Et proinde si illi aliena in
ea causa mala fide possideant, etsi nos ignoremus, impeditur vsu-
capio. l. 2. §. procurator quoq; uersus seruus tuus pro emto. P. Et con-
tra, si seruus meus bona fide emerit peculiari nomine, & ego re-
scierim alienam esse, procedit iure ciuili vsucapio, quia initiū pos-
sessionis sine vitio fuit, d. l. 2. §. si seruus, l. cum qui a furioso, §. prætor
ait, uersus d. enim, de publi. in rem actio. P. Dummodo dominus vel
parens præterentes non fuerint cum emeretur res, nec sciuerint esse
tuam rem alienam: etenim quia tunc ipsi prohibere poterant, ne

emeretur, non prodest ignorantia & bona fides rem peculiarem
tractantium, l. mo. de lib. cau. ¶ Porro t̄ in procuratoris persona,
vel eius qui mandato nostro euit, bona aut mala fides ex mandante
colligitur, d. l. mo. & l. in seruo, eo. l. 2. §. Pompo. pro emt. li enim &
similes, qui ministerium voluntatis alienæ exequuntur, non con-
siderantur in propria persona, l. Sulpitius, de don. int. vir. & v. l. 1. &
licet, de const. pec. P. ¶ At t̄ in successore testamentario & ab inte-
stato mala fides prædecessoris nocet ei, & ideo vitiose possessionem
rem a præmortuo, vt furtiuam, non vsucapit heres, l. 1. §. heres quo-
que, de vsuc. P. l. si. C. pro hered. & l. cum heres, de diuerf. & temp. præ-
scripti. Quia vitia possessionum transferuntur in heredes, l. vitia,
C. de acq. poss. Et heredes succedētis in vitium possessionis par for-
tuna cum defuncto habenda est, l. 2. §. si de fruct. & l. i. expens. Vt &
bona fides defuncti iure ciuili, si successor postea rem alienā sci-
uerit, prodest successoris, §. diutina, de vsuc. Facit 2. quod hereditas
ipsa hic consideratur, & vicem defuncti sustinet, l. si quis pro em-
tore, §. 1. uersus Marcellus, eo. P. l. hereditas, de acq. rer. dom. Tertio, he-
res & defunctus pro eadem habentur persona, §. 1. de iur. iur. an. in
Auth. l. cum heres, de diuerf. & temp. præscr. Et 4. nemo plus iuris in
alium transferre potest, quam ipse habeat, l. traditio, de acq. rer.
dom. l. si uis uersus, C. de lega. Et hereditas successi in ius, quod de-
functus habuit tempore mortis, l. hereditas, de reg. iur. l. nihil aliud,
de verb. sign. Et proinde heredes tenentur exonerare conscientiam
defunctorum, quibus succedunt, c. si de sepul. Guid. Pap. decif. 416.
nr. 8. & ad restitutionem iniuste quæsitorum, maxime si res ad il-
los peruenierint, l. i. ex del. def. in quam hered. ten. C. l. 1. ut actio ab
her. & con. hered. in seip. C. Contraria ratione, quia per singularem
successionem, quis nō succedit in uniuersum ius tradentis, vt per
legatum: quiaue receptum est, cum onere heredis luendi rem a-
lienam a testatore legari posse, §. non solum, de lega. l. cum rem alie-
nam, C. eo. mala fides donantis, legantis, vel vendentis, vel alio ti-
tulo singulari concedentis, non obest accipienti, qui putat dan-
tem esse dominum, & est in bona fide, l. an uisus, de diuerf. & temp.
præscr. Sed & successor uniuersalis, qui ex persona defuncti, quæ-
erat in mala fide, continuare non potest possessionem, tamen ex
sua persona a se incipiendo præscribit, l. apud Celsum, §. de auctoris,
de excep. do. P. cum adminiculo sui auctoris & sua cautela, l. Pompo §.
cum quis, de acq. uel am. poss. P. Existimauerunt autem post Salyc.
aliqui, in Auth. male fidei, de præscr. lon. temp. quia auctoris admini-
culo particularis se a per fere successor vitium, vitium male fidei
ad particularem etiam successorem trāsire. Quod & ego probō.

De effectu vsucapionis. Cap. 10.

- 1 Præscribens excipit & agit vt dominus contra quæsumq;.
- 2 Præscriptionis exceptio impedit litis contestationem.
- 3 Exceptione peremptoria iudex non potest supplere, si non obici-
antur a litigantibus.

¶ Præcipuus t̄ effectus vsucapionis est, firmare dominiū pos-
sessoribus, l. 1. & 3. de vsuc. P. l. traditionibus, de pact. & nos pau-
lo antea, in simon. & vt is, qui rem vsucepit, aduersus vindictam
exceptione tutus sit, l. venditioni, 4. de vsuca. pro emt. C. l. 1. de vsuc.
pro don. C. Possit & aduersus eum, qui sibi fortuito possessionem
euerit, actione tanquam dominus repetere, l. si quis emtionis, 8.
de præscr. 30. vel 40. ann. C. Et quia ad litas finiendas vsucapio au-
toritatem habet, l. fin. pro suo, P. ¶ Ideo t̄ & impedit obiectio vel
exceptio vsucapionis, litis contestationem, c. 1. de lit. contestat. in 6.
Soc. in c. cum olim, nu. 19. eo. ap. Greg. Guid. Pap. decif. 416. Verumta-
men obseruandum est, hanc exceptionem vsucapionis, ita demum
prodesse ei qui vsucepit, si obicitur ab eo. ¶ Nā t̄ si non obicia-
tur, iudex non potest hanc supplere & admittere, Guid. Pap. decif.
221. Bar. Chass. ad §. 8. ad verb. sunt uniformes, annot. fin. nu. 4. tit. des
forests, palturages, & riuieres, in consuet. Burg. Sicuti in iure patet,
idem responsum in ceteris exceptionibus, quæ si non opponan-
tur, non habitantur eatum, ac si non competent, a iudice
pronuntiat. Quod illustrat pluribus probationibus Guido Pa-
peus, quem uideo d. decif. 221.

De rationibus inducendæ & approbandæ vsu- capionis. Cap. 11.

- 1 Vsucapio ad conseruationem rerum pertinet, & alia, vt per tot. C.
- 2 Negligentes legibus puniit.
- 3 Lites minuere scopis Iurisconsultorum.
- 4 Vsucapiones nem sunt contra naturam dispositum.

¶ Pluribus t̄ possem firmare rationibus utilitatem, & causam
sam vsucapionum & præscriptionum, nisi me stylis ad alia

magis necessaria vocaretur tribus tantum contentus ero. Quorum prior, ex rebus ipsis firmamentum habet altera, ex personis: postrema, ex negotiorum vilitate. Ad rerum igitur primo necessitatem & conseruationem pertinet vsucapio. Futurum enim est, si res a dominis contendantur, nullo audente illas colere, metu ne euincantur perpetuo, vt fordescant, & profus steriles reddantur, dumis & sentibus obfita, carie vel rubigine exelæ, l. cum no- vissimi. de praes. 30. vel 40. ann. Auth. agricultores, que res pign. obli. poss. C. Theoph. in §. 1. de vsuca.

Fertus assiduo si non renouetur aratro,

Nihil nisi cum spinis gramen habebit ager. Ouid. 5. de Tristib.

Et Horatius Serm. 1. Sat. 3. tantum,

Neglectis vrenda filix innaicitur agris.

Vnde inducta dicitur vsucapio bono publico, ne dominia rerum sub incerto fiat, l. 1. de vsuc. P. ¶ Secunda ratio personas respicit, vt metu, ne rebus suis priuentur domini negligentes, cogantur rebus suis animum intendere, & ex ferunt ad laborem optimo exemplo diligentiorum prouocentur, & ad propriam naturam reuocentur: cum hominibus lex constituta, in sudore vultus tui videris pane tuo, Genes. 3. ca. Et fertur quidam Ephesinus legislator, legem vsucapionis tulisse ea sola ratione, ad sustandam miserorum segnitiam, c. vigilans, de praes. Quemadmodum & Iustinianus alia propemodum simili firmat, vt sit differentia inter defides, & diligentes, l. vt perfectius, C. de annal. except. Et Solon etiam, in negligentes & legnes multam & poenam constituit, auctore Plutarcho in Solon. Et Gellius refert lib. 4. c. 12. apud Romanos quoque censoria nota punitos, qui indiligenter agros suos coluissent, & passim fuisse vineas suas fordescere. Fertur tritum illud, diligentibus non negligentibus iura subuenire, l. pupillus, qua in frau. cre- dit. P. ¶ Tertia ¶ pertinet ad minuenda negotia, ad lites & contro- uersias sopiendas, pene immortales, si liceret post longum aut longissimum tempus res repetere ab aliis bona fide excultas. Ira, & vt sit litium finis, approbata est, l. si pro suo, in P. l. 2. de aqua plu. arc. Vocat ideo vsucapionem Cicero, finem sollicitudinis, Cic. pro Cae- cin. Nam lite carere, certe pars beatæ vitæ mortalis est: si credamus Martiali, lib. 10. Epig. epig. 47. dum ait,

Vitam que facium beatiorum,

Incurdissime a Martialis, hec sunt:

Res non parva labore, sed relicta:

Non ingratus ager, focus perennis,

Lia nunquam, rogata, mens quæta, &c.

Neq; vsucapio sola, sed alia pleraque minuendarum litium causa inducta sunt, etiam contra strictam disputandi rationem, vt transactio, l. fratris, de trans. C. Heremodiciam, l. properandum, C. de iudic. & alia plura, §. item verborum, de in iud. stipul. clem. dispen- sationem, de iud. c. finem litibus, de dolo & contum. Est enim principa-

lis cura & fines legislatorum, lites minuere vel extinguere, l. 1. de nouo Cod. fac. C. §. 1. de poena rem. litig. ¶ Quibus ¶ ductus non pos- sum probare eorum sententiam, qui putant contra naturam vsu- capiones introductas esse: parum enim mihi videntur officere dua- rationes in eas coniectæ: quarum prima, Naturalia sunt immutabi- lia iure ciuili, §. sed naturalia, de iure nat. l. eas de c. dimini. P. §. si. de legit. agnat. iur. l. 2. §. si de vsufr. ear. rer. que vsu conju. P. at domi- nia sunt de iure gentium, inquit, l. 1. de acq. poss. l. ex hoc iure, de iust. & iur. Ergo auferri non possunt dominis per vsucapiones, quæ iuris ciuili sunt. Altera ratio est, quod iure naturæ æquum non sit, cum alterius damno locupletari, l. nam hoc natura, de con- dit. indeb. P. l. iure nature, de reg. iur. P. c. locupletari, eo in 6. Etenim prior argumentatio sic tollitur. Et quod fallum sit dominia esse iuris naturalis. Nam iure naturæ omnia communia, & iure ciuili hoc tuum, hoc meum, c. quo iure, 8. dist. veruntamen nihilominus iure gentium ex consensu videlicet gentium distributa dominia. Sed eadem ratione, qua iure gentium visa est iusta distributio do- miniorum, eadem visa æquissima est conseruatio & translatio ab vno in alium. Alioquin frustra de contractibus translatis domi- nii disputaremus. qui & iurigenium dicuntur, l. iurigenium, de pact. l. ex hoc iure, de iust. & iur. Adde nihil tam æquum esse natu- ra, quam voluntatem domini in alium rem suam transferre vo- lentis, ratam haberi, §. per traditionem, de rer. diuis. qui autem rem suam patitur vsucapi, alienare sponte videtur, l. alienationis, de ver. sig. Sed non potest, inquit, alienatam & vsucaptam repetere, ve- rum, nec ideo tamen damanda vsucapio: cum non liceat peni- tere, nec in aliis modis transferendi domini. Locupletari autem cum alterius iactura vsucapientem, negamus: nam & primam rem pro derelicto habuisse videtur, qui tandiu passus est rem suam ab alio possideri, & res reddisse in pristinam communitatem videtur, vt possit esse tanquam nullius prius occupantis, vt ante diximus, §. c. 1. de iur. in titulo pro derelicto. Et indignus est priuilegio do- minii, qui eo abutitur, c. priuilegium, in q. 3. ca. tuarum, de priuileg. Neque quisquam sani iudicii responderit, poenam delinquenti- bus impositam, dici debere legem: quia ea qui puniunt, melior redditur, l. si pana. 20. de poen. in P. l. 1. C. ad leg. iul. refer. & eius ex- emplo plures, l. capitalium, 28. §. famulos, de poen. in P. Docuimus autem alibi, leges, oriofes, & res suas contententes, poena dig- nos, in criminibus extraord. Neq; iustor posset esse poena, quana vt per rerum ademptionem, in quibus quis peccauit, pleatur, Sapient. 11. l. si fugitiui, 3. C. de pan. dignique insuper improbi, qui & suis priuentur, & fame pereant, l. bona fides, de pos. P. Etenim & simi- les negligentes cani olitoris, qui nec caules comedit, nec finit alios comedere: & hi neque colerent res, nec si- colere diligentes.

DE SVCCESIONIBVS CONVENTIONALIBVS, LIB. XLI.

De successione & hereditate in vni- uersum. CAP. I.

- 1 Libri 41. ad superiores continuatio.
- 2 Voluntatis vltima sanor & effectus.
- 3 Testamenta impleri debent. & principali & pontificali auctori- tate.
- 4 Testamentum iuris publici, & lex formissima, voluntas vltima.
- 5 Successor & successio quid. Item heres quis dicatur, & vnde.
- 6 Successio quomodo deferretur heredibus.
- 7 Successionum ex voluntate morientium quatuor species, ex con- tractu, epistola testamento, codicillis.
- 8 Intestati successio ex presuntia defuncti voluntate deferretur.
- 9 Heredes habere mortuos, quare illorum inseresit.
- 10 Hereditatis diuisio in testamentariam, legitimam, & honora- riam.
- 11 Hereditatis finis, & num plus ius, quam res respiciat.
- 12 Hereditas successu mortui, non viuentis.
- 13 Heredis appellatio latissima, & bonorum possessor quando dicitur heres.

DE negotiis, ¶ que inter se gerunt homines vinen- tes, & quæ pendente illorum vita sortiantur effe- ctum & robur, superioribus istius tertie partis Syn- tagmatis libris dictum esse abunde videtur. Nunc dicendum est de negotiis, quæ post mortem ex vo- luntate mortuorum in iure celebrem & difficilem plerumque habent questionem. Tanta enim est immortalis anime in mor- tali corpore dignitas, vt post corporis interitum proteget imperium, & reliquias cogitationum reliquat. Nihil est, vt ait Con- stantinus Cæsar, l. 1. C. de sacros. eccles. quod magis hominibus debeat, quam vt suprema voluntatis, postquam aliud velle non possunt, liber sit stylus, & licitum quod iterum non redit arbitrium. ¶ Volun- tas ¶ tamen ex eo tempore pendet, quo anima corpori iuncta est: sed effectus ad tempus, quo soluitur illa coniunctio, differunt, l. 1. de testam. in P. Et quia fati in humanum est visum, vitios quidem suam totam familiam a se alienare posse, morientibus autem ad- mittere huiusmodi licetiam: relicta eadem morituris potestas, quæ victuris permilla, §. fin. de lege Inf. Cani. toll. apud Iustinian. Et lege 12. tab. cautum, Cic. 2. de inuen. l. verbis legis, de verb. sig. l. 1. ad l. Falc. lib. 35. P. in 2. Paterfa. vti super familia pecuniæ sue sua legasset, si non esto. Alioquin vt dicebat Plat. 10. de leg. Horrida res, si mea mihi non liceret